

Izhaja vsako sredo in petek zjutraj.
 Stane za celo leto 15 L
 » » pol leta 8 »
 » » četrt leta 4 »
 Za inozemstvo celo leto lir 40.
 Na naročila brez do poslani naročnine se ne moremo ozirati.
 Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št 20

V Gorici, v petek 9. marca 1928

Leto XI.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. — List izdaja konsorcij »Gor. Straž. — Tisk Katoliške tiskarne v Gorici. Riva Piazzutta št. 18.
 Uprava in uredništvo: ulica Mameli šte. 5. (prej Scuole).
 Telef. int. šte. 308.

Nauk brez podlage.

V moderno človeštvo, zlasti v moderne družine se vedno bolj zadržuje misel, da je številni zarod nezno sljivo breme, da je boj proti naraščanju opravičen. Na vse mogoče in nemogoče načine skušajo razni tako zvaní znanstveniki zagovarjati ta zmotni nauk. Najbolj znan med njimi je Robert Maltus. On uči, da je potrebno zmanjšati število človeškega naraščanja, ker da proizvodjalna (produktivna) sila zemlje ne zadošča za primerno prehrano večjega števila ljudi in da se ista čimdalje zmanjšuje. Trdi, da se človeštvo razmnožuje v geometrični proporciji, to je, da se v 25 letih podvoji, dočim se pomnožuje hrana v aritmetični proporciji, to je le za eno več kakor je bilo prvotno število.

Vsem se je zdelo čudno, da bi božje naredbe same sebi nasprotovale. In res, ne davno, na prvem mednarodnem kongresu o zemeljskem znanstvu v Washingtonu je nemški učenjak Albrecht Penck govoril o produktivni sili zemlje. Njegovi temeljiti dokazi, podkrepilni z dejstvi, so temeljito ovrgli Maltusov nauk. Penck je dokazal, da bi žetve, ki so bile pred 100 leti — leta 1820 — lahko prehranile 900 milijonov ljudi, in l. 1920 bi te žetve zadošvale za še enkrat tako veliko število ljudi. Ko bi bilo res, da za more zemlja prehraniti le 2500 milijonov, kakor se je trdilo, bi bila že v tem stoletju prenapolnjena. Penck je pa zračunil, da bi se pri boljši obdelavi zemlje lahko prehranilo 8000 milijonov ljudi. Poudarjal je, da zamorejo tropični kraji doseči veliko rodovitnost, kakor vidimo n. pr. na otoku Javi. In ravno tropični kraji so dandanes najbolj redko obljudeni. Penck je nadalje

omenil, da se ljudstvo, ki živi v hribovih, prav v kratkem času prilagodi življenju v dolini, vsled tega je on mnenja, da postane Brazilija svoječasno najbolj obljudena dežela. Poudarjal je tudi, da se bo rodovitnost zemlje še bolj pomnožila, ako se gozdovi spremenijo v travnike in travniki v njive. Iz vsega tega sledi, da je brez podlage Maltusovo domnevanje, da utegne zmanjkati živčev za naraščajoče človeštvo.

Mi smo vedno zagovarjali svetost družine. Še pred kratkim smo toplo pozdravili vladni odlok, ki pospešuje zdravo in naravno družinsko življenje in stavlja za vzor starše s številnim naraščanjem. Poudarili smo pa, da bo imelo to prizadevanje blagoslovljen uspeh samo tedaj, ako bo oprto na postavbo božjo. Če se bo pa to načelo vpreglo v jarem sebičnih, zavojevalnih teženj potem ne bo obrnilo sadov in ji je že ob rojstvu vtišljen pečat zrušitve. Iz tega vidika moramo tudi ostro zavriniti in odkloniti zlobnost tržaškega »Piccola«, ki v svoji številki z dne 8. t. m. dokazuje, da si Italijani pri sedanjih razmerah ne smejo želeči, da bi mi Slovenci imeli številni naraščanj. Tako zaključuje »Piccolo« svoja razmišljanja:

»Ko se bodo tujerodci znašli v italijanstvu, ki že govori v njih z nagonom starodavnih tradicij, potem bomo mogli z zadoščanjem pozdraviti, da se pri njih zdravo in močno množijo rojstva, kar moramo pa zdaj z opravičeno previdnostjo premostrivati.«

Tem besedam naj dodamo samo tole: Maltusov nauk je brez podlage, brez podlage in brez zaželenih uspehov bodo ostali pa tudi zdravi vladni ukrepi, če se bodo zamišljali po »Piccolovih« receptih.

Kaj se godi po svetu?

Mussolinijev odgovor avstrijskega kanclerju Seiplu je vzbudil velikanski odmev po vsem svetu. Razumljivo je, da je nemško časopisje zelo razburjeno in da ostro zavrača izjave načelnika italijanske vlade. Da bo slovensko občinstvo poučeno o položaju, je najbolj pripravno, da priobčimo poročilo dopisnega urada Stefani, kakor ga je prinesel »Piccolo«:

»Glasi nemških socialistov »Vorwärts« pravi, da ni treba jemati preveč tragično groženj, ki jih je izrekel Mussolini proti Seiplu, ker je to stara navada fašistov. Mnogo hujše pa je novo zatiranje, napovedano prebivalstvu južnega Tirolskega, kajti izkustvo nas uči, da slede takim grožnjam vselej dejanja in da bodo nesrečni južni Tirolci nosili posledice za govore, ki so bili izrečeni v dunajskem parlamentu. Za nas ni nobena tolažba, da uporablja fašistovski sistem, isto nasilje ne le proti Nemcem, temveč tudi proti Italijanom in sploh proti vsemu, kar v državi po človeško misli. Edina tolažba bi bila lahko v tem, da se zbudijo morda v italijanskem narodu sile, ki bodo rešile Italijo njenega ponižanja in južno Tirolsko njegovga suženjstva.«

Hudi napadi.

Berlinski nacionalistični list »Börsezeitung« pravi: »Grožnja, da bo do sledila dejstva, je značilna posebnost za pogum oboroženega roparja proti človeku, ki se ne more braniti. Kakor je Mussolini pozabil, da je Italija odnesla dragocen plen radi uspehov drugih, tako hoče kot pravi »parvenu« (neizobražen človek, ki je z nečednimi spekulacijami obogatel, ur.) z nasilnostjo zbrisati preteklost. Nasilja nad Nemci na južnem Tirolskem, čustvo bratstva do Avstrijcev in ogorčenost radi nesramnega ravnanja z njimi nas silijo, da natančno osvetlimo razmerje med Italijo in južnim Tirolskim. Teško je nam, ker bodo radi tega trpeli nemško-italijanski stiki, toda zato je odgovor na italijanska vlada, ki se ne zviža samo na mednarodno pravo, temveč tudi na pravo narodnih manjšin in celo na slovesno sklenjene pogodbe, vstevši Zvezo narodov.

Izjava, da sedanja vlada ni vezana z obljubami prejšnjih, ne pove ničesar, kar bi se ne bilo znalo iz dejstev, marveč samo uradno potrjuje roparsko moralo, ki je razvidna tudi iz trditve, da je nemštvo na južnem Tirolskem izgubilo bitko. Tako slavo vedo ceniti ju-

naki, katerih sto je treba, da povežejo enega slabiča.«

Vera v italijanske obljube zrahljana.

Glasi nemških veleposestnikov »Deutsche Tageszeitung« piše, da je diktator redko kdaj govoril v bolj žaljivem tonu. »Mogoče se ni še nikdar.« nadaljuje list, »bolj grobo izrazilo zaničevanje čustev vseh Nemcev na svetu. Kadar pa kljub temu zatruje, da hoče biti prijatelj Nemcev, tokrat očividno pozablja, da je nemogoče biti prijatelj Nemcev in istočasno žaliti vse Nemce. Mussolini je to pot odkrito grozil. Izjava, s katero razveljavlja vsa zagotovila svojih prednikov, mora še bolj zrahljati zaupanje v italijanske obljube. Mussolini se moti, ako misli, da bo nemški značaj izbrisal z italijansko barvo. Nasprotno, čim bolj nasilni so načini zatiranja, tembolj bo ta zadeva Nemcem pri srcu.«

Mednarodno vprašanje.

Katoliška »Germania« ugotavlja sledeče: »Mussolini namigava na naprave na južnem Tirolskem. Res je, da so take naprave, res pa je tudi, da so te naprave samo za Italijane in za narodne izdajice, med tem ko vse zavedno nemško prebivalstvo trpi duševno in gmotno. Na nekaj pa Mussolini čisto pozablja, namreč na premošljeno uničevanje nemštva na Tirolskem in posebno na prepoved poučevanja verstva v nemščini. To mora razgibati ves katoliški svet, da bo ostro ugovarjal proti fašistovskim odredbam.

Vprašanje južnega Tirolskega je postalo mednarodno in nemški katoličani imajo posebno pravico, da se bavijo z njim. Italijanska duhovščina naj protestira in naj zahteva za svoje verske brate na južnem Tirolskem iste pravice, kot so jih imeli Italijani v Avstriji.«

Boljše izobraženo ljudstvo kot analfabeti.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« izvaja: »Fašizem smatra za najvišji ideal narodne države enotno državo in ne more razumeti formule »dobri državljani Italije z nemško kulturo in jezikom.« To formulo smatra za nevarno za varnost 42 milijonov Italijanov. Fašizem takisto ni razumel, da je bolje, ako si vzgoji mirne in zavedne ljudi kot hlapce in analfabete, ki ne znajo pisati in brati ne po laško ne po nemško.«

Tako piše vodilni berlinski listi. Vsi pretresajo Mussolinijev govor od različnih strani. Ena točka pa je vsem skupna, namreč bojazen, da ne bo mogoče več verjeti v nobeno besedo italijanske vlade, ker je Mussolini s trditvijo, da ne priznava obljub svojih prednikov, ustvaril nevaren zgled.

Drugod po svetu.

Mussolinijev govor je vzbudil pozornost tudi drugod po svetu. V Franciji se je javnost razdelila v dve skupini. Desničarsko usmerjeni ljudje, posebno pa skrajni francoski nacionalisti okrog »Action Française«, odobravajo Mussolinijeve besede, levičarske stranke jih pa zelo odločno obsojajo.

Zanimiv je odmev govora v Angliji. Tam so pripadniki verske sekte kvakerjev poslali k zunanjemu ministru odposlanstvo, ki je podtajnik v ministrstvu pobaralo, kako

bi se dalo pomagati nemški narodni manjšini v Italiji. Podtajnik Lockyer Lampson jim ni mogel dati nobenih nasvetov.

V Avstriji.

Tudi avstrijska javnost se še ni pomirila. »Neues Wiener Tagblatt« zaupa v bodočnost. »Svet je okrogel.« pravi, »in v knjigi usode mogoče ni zapisano, da mora Avstrija tudi v prihodnosti ostati to, kar je, kakor je Mussolini z zaničljivim nasmehom izjavil.«

List »Die Stunde« pa pravi: »Da, Mussolini je rekel, da je Avstrija to, kar je. Dobro, ako je Avstrija to, kar je, potem je Italija to, kar je Avstrija bila.«

Medtem se v Avstriji vršijo velika ljudska zborovanja za južno-tirolske Nemce. V dunajskem predmestju Kietzing je na takem zborovanju govoril krščanko-socialni poslanec Kunschak. Rekel je, da nihče ne more braniti Avstrijcem, da ne bi gojili globokega sočutja do rodni bratov. »Mi smo in ostane mo tesno zvezani z Nemci na južnem Tirolskem. Nobena politična meja, noben govor italijanskega diktatorja ne more niti za las spremeniti tega čustva. Državni zbor ima pravico, da se pritoži na svetovno vest. Tudi Mussolini ne more delati korakov, ki so daljši kot noga.«

Dunajski občinski svet, ki je v socialističnih rokah, je sklenil, da bo nekatere dunajske ulice in trge imenoval po imenih krajev na južnem Tirolskem.

Kaj pravi avstrijska vlada?

Avstrijska vlada, posebno pa kancler dr. Seipel se javno še niso izrazili o Mussolinijevem govoru. Razpravljali so pa že o njem. Parlamentarni odsek za zunanje zadeve je namreč pozval kanclerja Seipla, naj poroča o zunanje-političnem položaju. Seipel je v sredo 7. marca res poročal o svojem potovanju v Prago, o prenosu sedeža Zveze narodov na Dunaj, o razmerju do Italije itd. Seja zunanje odbora je bila strogo tajna. Po seji so izdali kratko poročilo, ki pravi samo to, da so se načelniki vseh strank popolnoma strinjali z izjavami državnega kanclerja.

Sklep.

Zopet se nagiblje h koncu dejanje zgodovine. List v knjigi se je obrnil, v ospredje so stopila nova vprašanja. S tem pa še ni rečeno, da so stara pozabljena, ako bo kdo pozneje listal po zgodovini sedanjih dni in se bo prav ustavil na tej znameniti strani.

Okno v svet.

Radić in Pribečević

prirejata velike ljudske shode. V nedeljo sta imela tak shod v Novem Sadu. Tam sta napadala vlado in zahtevala volitve.

Turčija in razorožitev.

Sovjetski zastopnik na razorožitveni konferenci je zahteval, naj se k prihodnji konferenci povabi tudi Turčija.

Locarnska pogodba ratificirana.

Italija je ratificirala pogodbo, ki so jo dne 16. oktobra 1925. sklenile Nemčija, Belgija, Francija, Anglija in Italija v Locarnu. Tozadevni ukaz je priobčen v »Uradnem listu« (Gazz. Uff.).

Koledarček.

12. marca, ponedeljek, Bernard.
 13. marca, torek, Teodora, m.
 14. marca, sreda, Matilda.
 15. marca, četrtek, Songin, m.
 16. marca, petek, Hilarij, m.
 17. marca, sobota, Jedert, d.
 18. marca, nedelja, Ciril Jer. uč.

Tržne cene
dne 8. marza 1928.

Česnik L 1 do 1.20 kg; brocoli L 1.40 do 1.60 kg; zelje kisl L 1.60 kg; cvetača L 1.50 do 1.60 kg; čebula L 1.40 do 1.60 kg; fižol navaden L 1.80 kg; fižol koks L 2.40; krompir 60 do 70 cent. kg; repa sladka cent. 20 do 30 kg; repa kisl 80 cent. do 1 L kg; radič rdeč L 3.40 do 4.40 kg; špinača L 1.40 do 1.60 kg; zelena L 2.80 do 3 kg; motovilec L 2.80 do 3.— kg; vrzote Lir 1.50 do 1.70 kg; pomaranče L 1.80 do 3 kg; limoni 15 do 20 cent. komad; jabolka L 1.80 do 4 kg; orehi L 3.60 do 4 kg; hruške L 2 do 4.20 kg; češplje suhe L 3 do 4 kg; maslo sveže L 14 kg; maslo presno L 17 do 18 kg; mleko L 1 do 1.10 l; med L 10 kg; jajca 45 do 50 cent. komad.

Valuta.

Dne 7. marca si dobil:

za 100 franc. frankov	74.30 do	74.60	Lir
za 100 belg. frankov	261.— do	265.—	"
za 100 švic. frankov	362.50 do	364.50	"
za 100 češ.-slov. kron	55.95 do	56.25	"
za 100 dinarjev	33.10 do	33.40	"
za 1 šterling	92.20 do	92.40	"
za 1 dolar	18.85 do	18.91	"
Novci po 20 frankov	72.50 do	74.50	"
za 100 avst. šilingov	263.50 do	269.50	"

Beneške obveznice: 8. febr. L. 77.75.

Vseh vrst RASTLINE

OLEPŠEVALNA DREVEŠA za vrtove, parke itd.
SADNA DREVEŠA SEMENA
 Cvetličarski in vrtnarski zavod M. German, Trst, via M. Buonarroti 38, trgovina via Roma 3.
 Cenik, na zahtevo, zastonj.

FRIZER ZA DAME, striženje, pranje glave, ondolacije i. t. d. Priporoča se And. Rojic, Via Seminario št. 2 Gorica.

V znanje cerkvenim uradom in gosp. organistom, da je v tisku krasna, ne pretežka latinska maša za mešan zbor od slovečega skladatelja Stanka Premrla.
 Prednaročila sprejema Ivan Kacin, tovarna orgelj v Gorici, P. Tomaseo 39.

Prodaj SEMENSKI KROMPIR v vsaki množini in po dnevnih cenah. Rudolf Štokelj, Avče (Auzza).

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem na novo odprl v Ajdovščini ženski salon za moderno striženje las, pranje glave, onduliranje in čiščenje nohtov. Ženska moč. Priporoča se Ergaver Anton, brivec in lasničar v Ajdovščini 36.

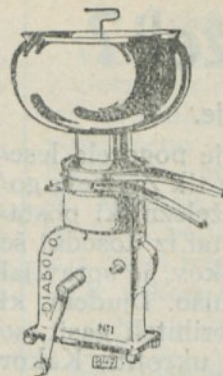
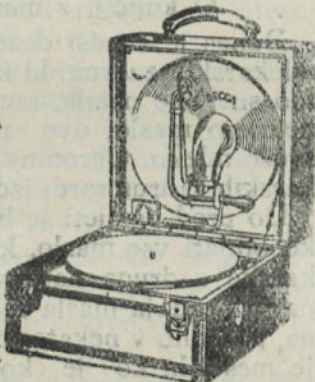
Kmečka posojilnica v Črničah naznanja, da da v najem v svoji hiši v Črničah v sredi vasi ob glavni cesti stanovanje za eno družino obstoječe iz veže, kuhinje, spalne sobe in shrambe. Zraven sta še dve sobi, v pritličju z nadstropjem; poleg tega sta dve lopi, en prostor uporaben za kršnokoli obrt z uporabo dvorišča in zraven tega je še velika obzidana brajda, v kateri je vrt, njiva, travnik in sadovnjak. Najraje bi se dalo vse skupaj enemu najemniku, kateri bi lahko oddal sebi neuporabne prostore v podnajem. Natančnejša pojasnila se dobijo pri Ivanu Kosovelu, Črniče št. 70, ali pa Alojziju Lojku, Črniče št. 42.

Lloyd Sabauda.
Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:
 »Conte Grande« 3. 4. 1928.
 »Conte Rosso« 25. 4. 1928.
 Iz Genove v Njujork v 9. dneh.
v Južno Ameriko:
 »Conte Verde« 16. 2. 1928.
 »Conte Biancamano« 29. 3. 1928.
 »Principessa Giovanna« 23. 3. 1928.
 Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh.
v Avstralijo:
 »Maria Cristina« 17. 4. 1928.
 Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik
F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

Prenosljivi gramafoni

v obliki kovčka ali pa za sobe, Decca z veliko zalogo plošč z modernimi slovenskimi pesmimi. Pritikline za gramafone, vzmet (peresa) in popravila v knjigarni WOKULAT, Gorica Corso, Tel. 347

A. B. Pumpseparator, Stokholm, Švedsko, oziroma njegov glavni zastopnik za Italijo

KNUT JONSON, BOLZANO

ima v Gorici v lastni zalogi priljubljeni in obče znani

posnemalnik „Diabolo“

Morebitna vprašanja naj se pošiljajo na potnika:

Vittorio Jonson, Gorizia
Via Contavalle 4-II.

KURJA OČESA

(KALI)

izginejo brezpo-
gojno z uporabo
mazila

iz založbe lekarne
SPONZA, Trst, Via Tor S. Piero N. 10
 Varujte se pred ponaredbami.
V vseh lekarnah po znižani ceni L. 3

ACQUA DELL'ALABANDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenice po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellanovich, lastnik F. Bollafio Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici Via Carducci 9 pri Fiegel.

Zdravnik

za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema **v GORICI**
 Piazza della Vittoria št. 20
 in v svoji podružnici
 pri **SV. LUCIJI št. 35**

Zavod Dr. BONCINA-FINETTI

TRST, Via Fabio Filzi 23, V. n. Tel. 48-03
 Zagotovljeno 3-dnevno zdravljenje

„ŠIJATIKE“

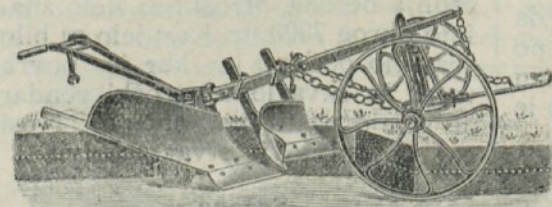
(Trganje v kolku)

Zdravljenje živčnega trganja v laktih in v bokih. Sprejema od 10-12 in od 15-17.

PLJUČNE BOLEZNI

Dott. Cerretti

Radiološki kabinet je odprt: v Vidmu: Via del Sale 15 (vse dni) v Gorici: Via Barzellini 3 (ob sredah in petkih ob pop. urah).

„Bacchus“, mal plug z enim kolesom za vinograde „38“ „260.—

Plugi za gričasto zemljo, lahko obračljivi, za obdelavo spodnjih plastí zemlje, težki za globoko oranje itd.

Plugi, čehoslovaški izdelek:

Št. 5 teža 70 kg. za ceno	L. 310.—
7 " 84 " " "	340.—
8 " 94 " " "	390.—
10 " 125 " " "	500.—
Kultivatorji na kolca, kg. 150, cena	L. 320.—

Stroji za okopavanje krompirja in turšice, brane lahke in težke, na 2 ali 3 dele; domače in inozemske pod najugodnejšimi pogoji.

Sesalke za gnojnice iz vlitiga železa, cev Mannesmann 83 mm, dolžina 3 - 4 m, teža 65 kg. zajamčene v vsakem pogledu od L. 300 - 350.

V zalogi so vsakovrstni poljedeljski stroji. Brezplačni proračuni.

Ing. Righi & M. Vidovich, Trst (13) Piazza Goldoni št. 10

OTROCI

se igrajo večkrat na tleh in dobijo gliste, zajedavke, ki se morajo takoj uničiti, da ne nastanejo komplikacije.

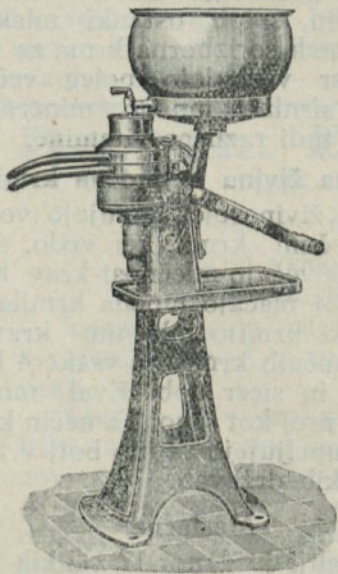
ČOKOLADNI BONBON ARRIBA PROTI GLISTAM odpravi vse gliste. V zelenih zavitkih po L. 1.— Prodaja se v vseh lekarnah.

ARRIBA

ČOKOLADNI BONBON PROTI GLISTAM NA MORJU, V HRIBIH IN NA LETOVIŠČU IMEJTE VEDNO NA RAZPOLAGO „ARRIBO“ ZA ZDRAVJE VAŠIH OTROK.

Zahtevajte pri vašem lekarnarju!

Posnemalniki in mlekarski stroji

„ROTH“

so prvovrstni

in navzlic temu veliko cenejši kot vsi drugi. Zahtevajte ilustrirani cenik, da se prepričate.

Just Ušaj, Gorica

Piazza della Vittoria 4.

Zastopnik tovarne Roth v Stuttgartu.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Rogochar & Raymann, vrhovno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega oblačil. **Blago solidno! Cene zmerni!**